

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ารับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก สตรีที่มีอายุ 35-60 ปี ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง

ประภาพร คำแสนราช¹, รุ่งตะวัน เมืองมูล², กนกอร สมบัติ³ และ ฤทัยรัตน์ บุรณะพันธ์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ารับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกสตรีที่มีอายุ 35-60ปี ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง กลุ่มตัวอย่างหญิงที่มีอายุ 35-60 ปี จำนวน 76 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับ การเข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 100) อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 77.6) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 80.3) สถานภาพคู่ (ร้อยละ 78.9) มีความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 78.9) มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 82.9) มีการรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 77.6) มีการรับรู้ประโยชน์ของการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีแพพสเมียร์ (ร้อยละ 63.2) มีการรับรู้อุปสรรคในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 57.9) และมีการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการไปตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 63.2)

คำสำคัญ: โรคติดเชื้อเอชพีวี (HPV)

¹ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

² อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

³ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

⁴ นักศึกษาหลักสูตรการจัดการสุขภาพชุมชน สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Factors associated with the decision to undergo cervical cancer screening for women aged 35-60 In the area responsible for Tha Song Yang Health Promoting Hospital.

Prapaporn Khamsaenrat¹, Roongtawan Muerngmoon², Kanokorn Sombat³ and Ruethairat Buranaphan⁴

ABSTRACT

This research has the objective To study the factors that relate to the decision to attend cervical cancer screening for women aged 35-60 years in the responsible area of Tha Song Yang Health Promoting Hospital. Sample group 76 women aged 35-60 years. Tools for data collection. It is a general information questionnaire and a personal factor questionnaire. And the relationship between leading factors With receiving cervical cancer screening services for the sample The data was analyzed by using statistical distribution of frequency, percentage, and results showed that the sample was female (100%), aged 30-39 years (77.6%), Buddhist (80.3%) Knowledge of cervical cancer (78.9%) perceived risk of cervical cancer (82.9%), perceived severity of cervical cancer (77.6%) were perceived. Benefits of cervical cancer screening by pap smear (63.2%) were perceived barriers to cervical cancer screening (57.9%) and self-efficacy towards the examination. Screening for cervical cancer (63.2%)

KEYWORDS: Human Papillomavirus (HPV)

¹ Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

² Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

³ Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

⁴ Student, Community Health Management, Faculty of Public Health, Northern College

บทนำ

ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีใหม่ในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก โดยวิธี HPV DNA Test เป็นการตรวจหาเชื้อ HPV สายพันธุ์ก่อมะเร็งปากมดลูก วิธีนี้มีความไวและความจำเพาะของการตรวจหาเซลล์ผิดปกติสูงกว่าการตรวจคัดกรองที่ใช้ในปัจจุบัน ในหลายประเทศได้เปลี่ยนแนวทางการคัดกรองระดับประชากรจาก Pap smear อย่างเดียวเป็นการใช้ HPV Genotyping ร่วมด้วย ซึ่งในอดีตมีชุดตรวจมีราคาสูงและต้องใช้เครื่องมือเฉพาะทางห้องปฏิบัติการ แต่อย่างไรก็ตาม วิธีนี้สามารถลดภาระการอ่านเซลล์โดยนักเซลล์วิทยา และปัญหาเรื่องของคุณภาพในการเก็บตัวอย่างได้ ซึ่งจะมีประโยชน์และมีความคุ้มค่าในการตรวจคัดกรอง สำหรับประชากรหญิงไทย นักวิชาการจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติจึงได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินหารูปแบบการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกที่เหมาะสมในบริบทของประเทศไทยโดยมีทั้งการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และยังวิเคราะห์ในส่วนของการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยทำการคัดเลือกรูปแบบการคัดกรอง ที่มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ มาทบทวนขั้นตอนดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้ ความสามารถสูงสุดในการให้บริการ วิเคราะห์หาจุดคอขวด และประเมินความสามารถในการรองรับบริการ หากต้องเปลี่ยนวิธีการคัดกรองและเพิ่มอัตราคัดกรองในอนาคต ซึ่งผลการศึกษาเบื้องต้นพบว่า การใช้ HPV DNA Test มีความคุ้มค่า และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ กับการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในประเทศไทย

มะเร็งปากมดลูกเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย โดยพบเป็นอันดับ 2 ของมะเร็งในสตรีไทย รองจากมะเร็งเต้านม จากรายงานของ WHO/ICO Information Centre on HPV and Cervical Cancer (HPV Information Centre), Human Papillomavirus and Related Cancers in Thailand, Summary Report 2010 ได้รายงานในปี พ.ศ.2551 ประเทศไทยมีประชากรสตรีที่เสี่ยงต่อมะเร็งปากมดลูก 26.09 ล้านคน มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป มีจำนวนผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกรายใหม่ปีละ 9,999 ราย เสียชีวิต 5,216 ราย หรือประมาณร้อยละ 53 ถ้าคิดเป็นวันแล้วจะมีสตรีไทยเสียชีวิตจากมะเร็งปากมดลูกเฉลี่ยวันละ 14 คน จากรายงานทางระบาดวิทยาของมะเร็งในประเทศไทย ฉบับล่าสุดปี พ.ศ. 2553 ซึ่งรวบรวมข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2546 พบว่า อัตราอุบัติการณ์ของมะเร็งปากมดลูกที่ปรับตามโครงสร้างมาตรฐานอายุ หรือ Age-Standardized incidence Rate (ASR) คิดเป็น 18.1 ราย ต่อประชากร 100,000 ราย จัดเป็นมะเร็งที่พบบ่อยเป็นอันดับสองในสตรีไทย รองจากมะเร็งเต้านม (ASR 20.9 ราย ต่อประชากร 100,000 ราย) โดยพบอุบัติการณ์ของมะเร็งปากมดลูกในประเทศไทยสูงสุดที่จังหวัดระยอง โดยมี ASR 36.6 ราย ต่อประชากร 100,000 ราย รองลงมา คือ จังหวัดชลบุรี 30.6 ราย ต่อประชากร 100,000 ราย และต่ำสุดที่จังหวัดขอนแก่น 15.3 ราย ต่อประชากร 100,000 ราย ส่วนในภาคเหนือ

อุบัติการณ์ของมะเร็งปากมดลูกสูงสุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ 25.1 ราย ต่อประชากร 100,000 ราย ซึ่งมีอุบัติการณ์ (ASR) เป็นอันดับ 3 ของประเทศ ดังรูปที่ 1 โดยภาพรวมของประเทศ ชนิดของมะเร็งปากมดลูกที่พบได้บ่อยที่สุด ได้แก่ Squamous cell carcinoma คิดเป็นร้อยละ 69.8-81.8 รองลงมา ได้แก่ Adenocarcinoma คิดเป็นร้อยละ 9.8-22.8 ดังรูปที่ 2 [2] อุบัติการณ์ของมะเร็งปากมดลูก สูงสุดในช่วงอายุ 50-55 ปี สำหรับอุบัติการณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ มีความแตกต่างจากภาพรวมของประเทศ คือพบว่ามีอุบัติการณ์สูงสุดในช่วงอายุ 65-70 ปี โดยใกล้เคียงกับในช่วงอายุ 50-55 ปี, 40-45 ปี และ 35-40 ปี ซึ่งมีอุบัติการณ์สูงรองๆ กันไป และจากการศึกษาทางด้านไวรัส พบว่าเชื้อไวรัสฮิวแมนแพปพิลโลมา (Human Papilloma Virus, HPV) หรือไวรัสเอชพีวี โดยเฉพาะไวรัสเอชพีวี 16 และ 18 เป็นสาเหตุหลักให้เกิดโรคมะเร็งปากมดลูก สำหรับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้มีโอกาสติดเชื้อไวรัส ได้แก่ การมีคู่นอนหลายคน การมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อย

จากการคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ปีงบประมาณ 2564 มีจำนวนผู้มาคัดกรองมีทั้งหมด 607 คน แบ่งเป็น ผู้ที่มีประวัติการคัดกรองเมื่อ 5 ปีที่แล้ว จำนวน 104 คน และผู้ที่ไม่เคยได้รับการคัดกรอง จำนวน 504 คน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้สตรีอายุ 35 – 60 ปี มีความรู้และเกิดความตระหนักในเรื่องโรคมะเร็งและได้รับการตรวจที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้สตรีอายุ 35-60 ปี ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคความดันโลหิตสูงของกลุ่มเสี่ยงในเขตพื้นที่รับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคความดันโลหิตสูงของกลุ่มเสี่ยงในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รพ.สต.ท่าสองยาง ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของ รพ.สต.ท่าสองยาง จำนวน 76 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หญิงที่มารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง โดยการสุ่มอย่างแบบสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

$$n = \frac{94}{1+94(0.05^2)}$$

$$n = \frac{94}{1+94(0.0025)}$$

$$n = \frac{94}{1+0.235}$$

$$n = \frac{94}{1.235}$$

$$n = 76.11$$

จากจำนวน 76 ราย กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ค่าความคาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 หรือ 0.01 % ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 76 คน

1. มาจากหมู่ 1 จำนวน 10 คน
 2. มาจากหมู่ 2 จำนวน 20 คน
 3. มาจากหมู่ 8 จำนวน 20 คน
 4. มาจากหมู่ 9 จำนวน 26 คน
- รวมกลุ่มตัวอย่าง 76 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ศาสนา การศึกษา รายได้ของครอบครัว/ปี อาชีพ ประวัติการตั้งครรภ์ อายุเมื่อตั้งครรภ์ครั้งแรก
2. ปัจจัยเสี่ยงส่วนบุคคล ได้แก่
 - 2.1. การคุมกำเนิด
 - 2.2. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 2.3. การสูบบุหรี่
 - 2.4. การออกกำลังกาย
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับการเข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.1. ความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก
 - 3.2. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก
 - 3.3. การรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งปากมดลูก
 - 3.4. การรับรู้ประโยชน์ของการตรวจคัดกรอง มะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีแพพสมิเยร์
 - 3.5. การรับรู้อุปสรรคในการตรวจคัดกรอง มะเร็งปากมดลูก
 - 3.6. การรับรู้ความสามารถตนเองต่อการไป ตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลของตัวอย่างตามแบบสอบถาม โดยการสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว

จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, SD)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=78)	ร้อยละ (100.0)
อายุ		
30-39 ปี	59	77.6
40-49 ปี	17	22.4
ศาสนา		
พุทธ	61	80.3
คริสต์	13	17.1
อิสลาม	2	2.6

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=78)	ร้อยละ (100.0)
การศึกษา		
ป.1-ป.3	82	81.6
ป.4-ป.6	16	15.8
ม.1-ม.3	2	2.6
สถานภาพ		
คู่	60	78.9
หม้าย	13	17.1
โสด	3	3.9
รายได้/ปี		
30,000-50,000 บาท	58	76.3
50,001-70,000 บาท	18	23.7
อาชีพ		
เกษตรกร	67	88.2
รับจ้างทั่วไป	9	11.8
ประวัติการตั้งครรภ์		
เคย	74	97.4
ไม่เคย	2	2.6
อายุเมื่อตั้งครรภ์ครั้งแรก		
น้อยกว่า 25 ปี	61	80.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	15	19.7

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 77.6) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 80.3) จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 (ร้อยละ 81.6) สถานภาพคู่ (ร้อยละ 78.9) มีรายได้ต่อปี 30,000-50,000 บาท (ร้อยละ 76.3) ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 88.2) มีประวัติการตั้งครรภ์ (ร้อยละ 97.4) ตั้งครรภ์ครั้งแรกมีอายุน้อยกว่า 25 ปี (ร้อยละ 73.7) ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 2 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (N=78)	ร้อยละ (100.0)
การคุมกำเนิด		
เคย	56	73.7
ไม่เคย	20	26.3
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
เคย	32	42.1
ไม่เคย	44	57.9
การสูบบุหรี่		
เคย	26	34.2
ไม่เคย	50	65.8
การออกกำลังกาย		
เคย	34	44.7
ไม่เคย	42	55.3

จากการสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ามีการคุมกำเนิด (ร้อยละ 73.7) ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 65.8) ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 65.8) และไม่เคยกออกกำลังกาย (ร้อยละ 55.3) ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับการเข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

ปัจจัยนำ	จำนวน (N=78)	ร้อยละ (100.0)
ความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก		
ใช่	60	78.9
ไม่ใช่	16	21.1
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก		
ใช่	63	82.9
ไม่ใช่	13	17.1
การรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งปากมดลูก		
ใช่	59	77.6
ไม่ใช่	17	22.4
การรับรู้ประโยชน์ของการตรวจคัดกรอง มะเร็งปากมดลูก ด้วยวิธีแพปสเมียร์		
ใช่	48	63.2
ไม่ใช่	28	36.8
การรับรู้อุปสรรคในการตรวจคัดกรอง มะเร็งปากมดลูก		
ใช่	44	57.9
ไม่ใช่	32	42.1

ปัจจัยนำ	จำนวน (N=78)	ร้อยละ (100.0)
การรับรู้ความสามารถตนเองต่อการไป ตรวจคัดกรอง มะเร็งปากมดลูก		
รู้	48	63.2
ไม่รู้	28	36.8

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ กับการเข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก พบกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 78.9) มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 82.9) มีการรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 77.6) มีการรับรู้ประโยชน์ของการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีแพพสเมียร์ (ร้อยละ 63.2) มีการรับรู้อุปสรรคในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 57.9) และมีการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการไปตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 63.2) ดังรายละเอียดในตาราง 3

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน ที่มีอายุตั้งแต่ 30-60 ปี ที่เข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (multistage random sampling) จำนวนทั้งสิ้น 78 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 78 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-39 ปี (ร้อยละ 77.6) รองลงมา มีอายุระหว่าง 40-49 (ร้อยละ 22.4) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 80.3) รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 17.1) ส่วนใหญ่จบการศึกษา ป.1-ป.3 (ร้อยละ 81.6) มีสถานภาพคู่ (ร้อยละ 78.9) มีรายได้ 30,000-50,000 บาทต่อปี ประกอบอาชีพเกษตรกร (ทำไร่ ทำนา ทำสวน) เป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 88.2) มีประวัติเคยตั้งครรภ์ (ร้อยละ 97.4) ตั้งครรภ์ครั้งแรกมีอายุน้อยกว่า 25 ปี (ร้อยละ 80.3)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างมีการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ (ร้อยละ 73.7) ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 57.9) ไม่เคยสูบบุหรี่ (ร้อยละ 65.8) และไม่เคยออกกำลังกาย (ร้อยละ 65.8)

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้ากับการเข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

พบว่าสตรีที่มีอายุ 30-39 ปี เข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 40-49 ปี และ 50-60 ปี ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคคลที่มีอายุน้อย จะมีการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคมามากกว่าผู้ที่มีอายุมาก ดัง O'donnell (2020) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคนั้นๆ ก่อน กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 78.9) มีความเข้าใจและรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 82.9) มีความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 77.6) รู้ประโยชน์ของการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีแพพสเมียร์ (ร้อยละ 63.2) รับรู้อุปสรรคในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 57.9) และรับรู้ความสามารถตนเองต่อการไปตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (ร้อยละ 63.2)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกให้มากขึ้น โดยผ่านทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อสม. และบุคคลในชุมชน รวมทั้งทางสื่อออนไลน์

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักแก่สตรีกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย หย่าร้าง กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี แต่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์แล้ว รวมถึงบุคคลที่มีส่วนสนับสนุน เช่น สามี บุตร ในประเด็นสำคัญและประเด็นใหม่ๆที่เกิดขึ้น เช่น ความรู้ในเรื่องช่วงเวลาที่ต้องไปตรวจคัดกรอง การปฏิบัติตัวก่อนไปตรวจคัดกรอง วัคซีนมะเร็งปากมดลูก รวมถึงการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก ในเรื่องการมีบุตรมาก การกินหรือการฉีดยาคอม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็น ความพึงพอใจ และช่วงเวลาที่สะดวกในการเข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสตรีกลุ่มเป้าหมาย เพื่อประเมินความต้องการ และหาแนวทางในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการ

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในสตรีกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เคยเข้ารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

2.3 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของหน่วยงานต่างๆ ด้านสาธารณสุข

เอกสารอ้างอิง

- จิราพร ศรีพิบูลย์บัณฑิต, กนกพร หมุ่มพยัคฆ์, ปนัดดา ปรียทฤฆ และ สุพินดา เรื่องจิรัชฐีเยร. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมาใช้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบศูนย์สุขภาพชุมชน. *Journal of Nursing Science*. 29(2), 82-92.
- มณฑา เก่งการพานิช, สุพัตรดา งามดำ และ ธราตล เก่งการพานิช. (2556). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสตรีในจังหวัดราชบุรี. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*. 43(2), 175-187.
- เยาวเรศ นันตา. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของกลุ่มแม่บ้าน ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสาธารณสุขล้านนา*. 6(1), 65-74.
- สุดาฟ้า วงศ์หาริมาศย์. (2556). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่มาตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในชุมชนที่คัดสรร: จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ*. 9(1), 12-20.
- สุดาฟ้า วงศ์หาริมาศย์ และ กรัณชรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์. (2561). ดัชนีวัดความรอบรู้ทางด้านสุขภาพเพื่อการมาตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และความตั้งใจใฝ่พฤติกรรมการมาตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*. 27(6), 1058-1068.
- สุนิสา จันท์แสง, ภรณ์ วัฒนสมบูรณ์, ลักษณ์ เต็มศิริกุลชัย และ ณัฐกมล ชาญสาธิตพร. (2559). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความต่อเนื่องในการรับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสตรี อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี*. 27(1), 1-16.
- สุพัตรดา งามดำ. (2555). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสตรีอายุ 30-60 ปี ตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหิดล.